

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **I. M.**, bývajúceho v D., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. D. C., advokátom so sídlom v Ž., proti žalovaným **1/ V. D.**, bývajúcemu v D., **2/ J. D.**, bývajúcemu v D., **3/ K. C.**, bývajúcej v D., **4/ A. D.**, bývajúcemu v D., všetci v dovolacom konaní zastúpení JUDr. J. F., advokátom so sídlom v B., **o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 6 C 46/2003, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. apríla 2008 sp. zn. 9 Co 449/06, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcu **o d m i e t a** .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo 7. júna 2006 č.k. 6 C 46/03-230 zamietol návrh, ktorým sa žalobca domáhal určenia, že poručiteľ J. D., nar. X., zomrelý dňa X., bol ku dňu svojej smrti vlastníkom nehnuteľnosti parc. č. X. – ornej pôdy vo výmere X. m² zapísanej na LV č. X. Katastrálneho úradu v B., Správa katastra S., obec D., kat. úz. J.. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca nepreukázal v zmysle § 80 písm.c/ O.s.p. naliehavý právny záujem na určení vlastníctva k spornej nehnuteľnosti, ktorá bola skonfiškovaná J. D. zomrelému v R. a nepreukázal ani vecnú legitimáciu v spore. V súlade s názorom vysloveným v zrušujúcom uznesení Krajského súdu v Bratislave z 15. júna 2005 sp. zn. 10 Co 87/05 uviedol, že v danej veci (jej vyhovením by prichádzalo do úvahy dodatočné prejednanie dedičstva) nepostačovalo na preukázanie naliehavého právneho záujmu len tvrdenie žalobcu, že poručiteľ je jeho strýko. Mal za to, že žalobcove právne postavenie by sa zlepšilo v prípade vyhovenia žalobe len vtedy, ak by skutočne prichádzal do úvahy ako dedič po nebohom

strýkovi J. D.. Žalobca však nepreukázal, že poručiteľ zanechal závet, v ktorom by za dediča označil jeho osobu. Nepreukázal ani to, že bol dedičom (účastníkom konania) v základnom (pôvodnom) dedičskom konaní, prípadne v ktorej zákonnej skupine dedičov dedil a teda, či nebol vylúčený z dedičstva osobami, ktoré boli povolané dediť v 1. alebo 2. skupine dedičov. Nebolo preto možné ustáliť, že žalobcovi svedčí niektorý z dôvodov dediť a teda, že je nositeľom určitých práv (dedičského práva) po nebohom J. D.. Z uvedených dôvodov žalobe nevyhovelo. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešným žalovaným priznal náhradu trov konania.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 10. apríla 2008 sp. zn. 9 Co 449/06 na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil. V časti náhrady trov prvostupňového konania rozsudok zmenil tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/, 2/, 3/ a 4/ náhradu trov konania vo výške 120 821,-- Sk k rukám JUDr. J. F., advokáta v B. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a rozhodol o trovách odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa vo veci samej správne rozhodol, keď žalobu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení, resp. pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie. Stotožnil sa s názorom okresného súdu, že naliehavý právny záujem na takom určení, akého sa žalobca domáhal, môže mať len skutočný (nie iba potencionalny) dedič. Žalobca však zatiaľ nepreukázal, že patrí do skupiny osôb, ktorí sú dedičmi po zomrelom J. D.. Za mylné považoval tvrdenie žalobcu, že naliehavý právny záujem, resp. jeho aktívna vecná legitímácia v konaní je daná už tým, že je účastníkom dedičského konania ako do úvahy prichádzajúci dedič v tretej skupine. Ustanovenie § 175b O.s.p. totiž platí pre dedičské konanie a nie je ho možné aplikovať na daný prípad. Dospel k záveru, že predpoklad procesnej prípustnosti uvedený v § 80 písm.c/ O.s.p. (aktívna vecná legitímácia žalobcu) sa v danej veci naplní len vtedy, ak žalobca preukáže vierohodným listinným dokladom (napr. právoplatným rozhodnutím príslušného rakúskeho súdneho orgánu), že je v skutočnosti dedičom po zomrelom J. D.. Keďže tak žalobca v konaní pred súdom prvého stupňa a ani pred odvolacím súdom neurobil, jeho žalobu považoval prinajmenšom za predčasne podanú. Výrok o trovách prvostupňového konania zmenil z dôvodu nesprávne určenej výšky náhrady trov. Rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal včas dovolanie žalobca. Navrhol rozhodnutie odvolacieho soudu zrušit' a vec mu vratit' na d'alšie konanie. K prípustnosti dovolania uviedol, že ak súdy oboch stupňov vychádzali z názoru, že žalobca nie je v spore aktívne legitimovaný a teda nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, mali správne konanie zastaviť, lebo ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Týmto nesprávnym postupom odňali žalobcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p., keďže právoplatnosť rozsudku spôsobuje, že žalobca nemôže v budúcnosti podávať voči žalovaným žalobný návrh v dôsledku právoplatnej rozsúdenej veci, hoci sporný majetok patrí do dedičstva po poručiteľovi J. D.. Namietal tiež, že rozsudok odvolacieho soudu je nepreskúmateľný, lebo odvolací súd rozhodnutie riadne neodôvodnil. Vytýkal odvolaciemu súdu, že napriek zložitosti hmotnoprávnej i procesnej stránky veci, sa v odôvodnení zamerenal len na otázku vecnej legitimácie, ktorú zdôvodnil veľmi stroho. Poukázal na rozpor s odôvodnením rozsudku okresného soudu, ktorý zamietnutie žaloby zdôvodnil nedostatkom naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Poukázal tiež na skutočnosť, že odvolací súd bližšie nezdôvodnil, prečo považoval jeho návrh za prinajmenšom predčasne podaný. Za zmätočné považoval vyjadrenie odvolacieho soudu v tom, že nie je povinný určovať rozsah dedičov, ako sa to navrhovateľ mylne domnieva s poukazom na § 175 O.s.p. Dovolanie odôvodnil tiež tým, že odvolací súd vec nesprávne po právnej stránke posúdil v otázke naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe a v otázke nedostatku aktívnej vecnej legitimácie.

Žalovaní vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho soudu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie je prípustné. Keďže nedošlo ani k naplneniu dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., dovolanie žalobcu je neprípustné. Navrhli preto, aby dovolací súd dovolanie zamietol. K žalobcom namietanej vade odňatia možnosti konať pred súdom uviedli, že žalobca mylne zamieňa podmienky vedenia občianskeho súdneho konania s vecnou legitimáciou. To, že žalobca nebol aktívne vecne legitimovaný neznamená, že nebol spôsobilý byť účastníkom súdneho konania. Podľa ustanovenia § 19 veta prvá O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti. Je zrejmé, že žalobca ako fyzická osoba, má túto spôsobilosť. Skutočnosť, že rozhodnutie vo veci samej vytvára prekážku res iudicata neznamená, že žalobca bol vylúčený postupom súdov z realizácie procesných práv. Pokiaľ žalobca namietal nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho soudu uviedli, že v rozsudku sú uvedené všetky zákonom požadované náležitosti a je preto právne perfektný.

K žalobcom namietanej „strohosti“ odôvodnenia rozsudku poznamenali, že ak zamietá súd určovací žalobu pre nedostatok neliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, je vylúčené, aby sa súčasne zaoberal vecou samou. Ani táto námietka žalobcu preto nie je opodstatnená.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania a dospel k záveru, že smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V posudzovanej veci odvolací súd rozhodol formou rozsudku tak, že rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil.

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O.s.p.

Prípustnosť dovolania v predmetnej veci podľa § 238 O.s.p. neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Dovolací súd preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto

samosudcu rozhodoval senát. Dovolací súd nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení.

K tvrdeniu žalobcu, podľa ktorého postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm.f/ O.s.p. treba uviesť, že žalobca nesprávne stotožňuje vecnú legitimáciu so spôsobilosťou byť účastníkom konania. Vecná legitimácia vyplýva z hmotného práva; má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Jej nedostatok, podobne ako nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, vedie k zamietnutiu návrhu na začatie konania meritórnym rozhodnutím. Na rozdiel od toho, spôsobilosť byť účastníkom konania (civilnoprocesnú subjektivitu) má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.). Odpoveď na otázku, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti dáva Občiansky zákonník, podľa ktorého spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou (§ 7 ods. 1, 2 OZ). Nedostatok vecnej legitimácie (či už aktívnej alebo pasívnej) nemožno preto považovať za nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania a teda za jednu z podmienok konania, ktorý procesný nedostatok vedie k zastaveniu konania. Ak súdy nižších stupňov dospeli k záveru, že žalobca nie je v konaní vecne legitimovaný, resp. že nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, správne postupovali, ak konanie nebolo zastavené, ale žaloba bola zamietnutá. Týmto postupom neodňali žalobcovi možnosť konať pred súdom tak, ako to nesprávne tvrdil žalobca.

V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že pre určovaciu žalobu nie je určujúca hmotnoprávna legitimácia účastníkov, ale existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Ak dôvodom jej zamietnutia bol len nedostatok naliehavého právneho záujmu, právoplatný rozsudok nie je prekážkou rozsúdenej veci pre novú určovaciu žalobu (porovnaj R 15/2005).

Žalobca v dovolaní namietal nepreskúmateľnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia, avšak v dovolaní neuviedol, v čom konkrétne malo byť odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nejasné, resp. nezrozumiteľné a s akými skutočnosťami sa odvolací súd v dôvodoch rozhodnutia nevyporiadal tak, že nemal objektívne možnosť posúdiť správnosť, resp. nesprávnosť jeho rozhodnutia. Podľa názoru dovolacieho súdu, odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia jasne uviedol dôvody vedúce k potvrdeniu rozhodnutia okresného súdu. Zrozumiteľne uviedol, prečo sa stotožnil s právnym posúdením urobeným súdom prvého

stupňa v otázke nedostatku vecnej aktívnej legitímácie žalobcu, resp. nedostatku jeho naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe a teda prečo považoval jeho rozhodnutie za vecne správne. Odôvodnenie jeho rozhodnutia nemožno preto považovať za tak nejasné a nezrozumiteľné, že by to žalobcovi znemožňovalo objektívne posúdiť jeho (ne)správnosť, prípadne kvalifikovane sa rozhodnúť, ktorým dovolacím dôvodom má dovolanie odôvodniť. Žalobca preto neopodstatnene namietal, že rozsudok odvolacieho súdu trpí vadou, ktorá by prípadne mohla byť porušením práva na spravodlivý proces.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že odvolací súd nesprávne právne vec posúdil, treba uviesť, že uvedená námietka nespôsobuje existenciu vady v zmysle § 237 O.s.p. Námietka účastníka konania, ktorou vytyka súdu existenciu omylu pri aplikácii práva, treba považovať za dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p., ktorý však sám osebe prípustnosť dovolania nezakladá. Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania za predpokladu, ak je toto prípustné, nie však dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Keďže v prejednávanej veci dovolanie žalobcu smerovalo proti rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému podľa § 238 O.s.p. prípustné nie je a neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie ako neprípustné odmietol (§ 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.) bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm.c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. decembra 2009

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová

